

права на доступ до екологічної інформації; право на участь в процесі прийняття рішень, що стосуються довкілля, реалізується переважно в процесі оцінки впливу на довкілля (екологічної експертизи), отже, передбачене у Законах України "Про екологічну експертизу" 1995 р. та "Про регулювання містобудівної діяльності" 2011 р. Особливої актуальності для України набуває реалізація положень Угоди про асоціацію з Європейським Союзом, зокрема положень, що стосуються охорони довкілля та процесуальних екологічних прав. Поступове наближення законодавства України до права та політики ЄС у сфері охорони навколишнього природного середовища здійснюється відповідно до Додатка ХХХ до Угоди.

Розгляд справи про недотримання Україною своїх зобов'язань в рамках Орхуської конвенції в результаті будівництва (відновлення) Україною глибоководного судового ходу "Дунай-Чорне море" по гирлу Бистре в українській частині дельти Дунаю засвідчив значні проблеми з виконанням положень Конвенції в частині забезпечення процесуальних екологічних прав. На сьогоднішній день в рамках Орхуської конвенції ініційовано ще декілька справ про недотримання Україною її вимог, наприклад, за скаргою МБФ "Екологія-Право-Людина" про недотримання нашою державою положень Конвенції в ході переговорів та укладення угод про розподіл продукції з транснаціональними корпораціями з видобутку газу та нафти у 2013 році.

Ідея охорони та захисту процесуальних екологічних прав міцно вкоренилися в міжнародній договірній та судовій практиці. Орхуська конвенція є унікальним інструментом забезпечення таких прав з огляду на характер і зміст зобов'язань сторін та процедуру з питань дотримання, що значним чином обумовлюються визначеною в ній метою [1, 2]. Україна, ратифікувавши Конвенцію, внесла необхідні зміни до свого законодавства, однак судова практика показує існування значних проблем у впровадженні всіх трьох "опор" Конвенції у вітчизняній правовій системі. Україні потрібно привести своє законодавство у повну відповідність до стандартів Конвенції, рішень Нарад Сторін, а також права ЄС згідно з Угодою про асоціацію, в тому числі нарешті ухвалити закон про оцінку впливу на довкілля.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Kravchenko S. Is Access to Environmental Information a Fundamental Human Right? / Svitlana Kravchenko // Oregon Review of International Law. – 2009. – Vol. 11. - P. 227-266.
2. Kravchenko S. The Aarhus convention and innovations in compliance with multilateral environmental agreements / Svitlana Kravchenko // Colorado Journal of International Environmental Law and Policy. – 2007. – Vol. 18, Issue 1. – P. 1-50.

ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Медвідь Ф.

(доктор наук в галузі політології, кандидат філософських наук, професор МКА)

Доносо Варгас Сантьяго Феліпе

(доктор філософії в галузі політології)

Твердохліб А.

(магістр, Міжрегіональна Академія управління персоналом)

Стратегія національного розвитку України, що базується на системі національних інтересів і пріоритетів, включає і стратегію національної безпеки держави, яка визначає принципи, пріоритетні цілі, завдання та механізми забезпечення життєво важливих інтересів особи, суспільства і держави від зовнішніх і внутрішніх загроз[5]. З урахуванням геополітичної і внутрішньої ситуації діяльність усіх державних органів в Україні має бути зосереджена на прогнозуванні, своєчасному виявленні, попередженні і нейтралізації зовнішніх і внутрішніх загроз національній безпеці, захисті суверенітету і територіальної цілісності України, безпеки її прикордонного простору, піднесенні економіки країни,

забезпеченні особистої безпеки, конституційних прав і свобод людини і громадянина, викоріненні злочинності, вдосконаленні системи державної влади, зміцненні законності і правопорядку та збереженні соціально-політичної стабільності суспільства, зміцненні позицій України у світі, підтриманні на належному рівні її оборонного потенціалу і обороноздатності, радикальному поліпшенні екологічної ситуації[2].

Правову основу національної безпеки становлять Конституція України, закони, інші нормативно-правові акти, а також визнані Україною міжнародні договори і угоди.

Важливою складовою національної безпеки виступає екологічна безпека держави [2; 3; 4], що трактується ООН як свобода і захист від загроз екологічного забруднення, насамперед, наявність чистого повітря і незабрудненої води; можливість придбання екологічно безпечної їжі; можливість проживання в умовах, що не становлять небезпеки для здоров'я з точки зору екології (житло, умови праці та т.п.); захищеність від екологічних катастроф (доступність чистої води й чистого повітря, система землекористування, яка зберігає родючість ґрунту).

Заслуговує на увагу аналіз небезпек і загроз національним інтересам України як ядру національної безпеки держави, що виступає колективною здатністю протидіяти очікуваним загрозам. До актуальних загроз екологічній безпеці України Стратегія відносить[5].

З огляду на наявний в Україні комплекс природних і техногенних загроз, забезпечення екологічної та техногенної безпеки належить до пріоритетних напрямів державної політики, що визначено Стратегією сталого розвитку «Україна–2020» та Стратегією національної безпеки. Завдання, що потребують невідкладного вирішення, передбачають створення ефективної системи моніторингу довкілля, ресурсозбереження та забезпечення збалансованого природокористування, зниження рівня забруднення навколишнього середовища, забезпечення контролю джерел забруднення атмосферного повітря, поверхневих і підземних вод, очищення територій від промислових і побутових відходів, а також мінімізацію негативних наслідків Чорнобильської катастрофи [1, с.388-389]. Отже, екологічна безпека виступає важливою складовою системи національної безпеки України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2016 році». – К.: НІСД, 2016. – 688 с.
2. Закон України „Про основи національної безпеки України”// Урядовий кур’єр. – 2003. – 30 липня.
3. Закон України «Про основні засади (Стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року»: редакція від 21.12.2010 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2818-17>.
4. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» : редакція від 26.04.2014 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>
5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України»:Указ Президента України № 387/2015.

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

Нікітенко О.І.

(доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри публічного та приватного права Київського університету імені Бориса Грінченка, Заслужений юрист України)

Крижановська О.В.

(кандидат економічних наук, Міжнародний університет бізнесу і права м. Херсон)

Актуальність теми: Швидкий розвиток цивілізації в останні десятиліття ставить перед усіма державами світу потужні екологічні виклики. Згідно з українським законодавством – кожен громадянин України має право на безпечне для його життя і